

HELSE SØR-ØST	Dato: Des. 2018 Side: 1 / 8
Systematisk informasjonsutveksling mellom sykehus og kommune når barn er pårørende og trenger oppfølging	Samhandlingsprosjekt

Sluttrapport

GODKJENT AV:

Navn	Rolle	Stilling	Dato

	Dato: Des. 2018 Side: 2 / 8
Systematisk informasjonsutveksling mellom sykehus og kommune når barn er pårørende og trenger oppfølging	Samhandlingsprosjekt

INNHALDSFORTEGNELSE

1	OPPSUMMERING AV PROSJEKTET.....	3
2	PROSJEKTETS NAVN	3
3	MÅL.....	3
4	METODE	3
5	BAKGRUNN.....	3
6	PROSJEKTORGANISERING.....	4
6.1	GJENNOMFØRTE PROSJEKTAKTIVITETER.....	5
7	PILOTGJENNOMFØRING.....	5
8	PROSESS FRA PROSJEKT TIL ORDINÆRDRIFT PERIODE NOV. 2017 - 2018	6
8.1	OPPLÆRING AV BARNEANSVARLIGE I ÅHUS.....	6
8.2	FELLES FAGDAG FOR KOMMUNENE OG ÅHUS.....	6
8.3	SPØRREUNDERSØKELSE OG EVALUERING	7
9	VIDERE ANBEFALINGER.....	7
10	VEDLEGG, EKSEMPEL PÅ KOMMUNAL RUTINE FRA RÆLINGEN KOMMUNE:	8

	Dato: Des. 2018 Side: 3 / 8
Systematisk informasjonsutveksling mellom sykehus og kommune når barn er pårørende og trenger oppfølging	Samhandlingsprosjekt

1 OPPSUMMERING AV PROSJEKTET

Elektronisk informasjons utveksling mellom Ahus og kommunene knyttet til pasientens barn og søsken. (Jmf. Helsepersonell loven §10a/§10b). Prosjekt etablert og gjennomført i perioden 2017-2018.

Det ble i 2017-2018 sendt ca. 250 elektroniske skjemaer på barn som pårørende, fra Ahus til kommunene og bydelene i opptaksområdet. Det ble i prosjektperioden ikke avdekket tekniske utfordringer med å sende/motta elektronisk skjema. Utfordringer som ble avdekket knytter seg i hovedsak til manglende kunnskap om mulighetene til å sende/motta skjema «barn som pårørende (EDI)» og fokus på å gjennomføre samtaler med pasient og pårørende på en slik måte at en får samtykke til å sende skjema. Oppfølgingen på kommunal arena har hatt noen utfordringer med etablering av og kjennskap til håndtering av rutine for skjema, men skjema har i all hovedsak blitt mottatt positivt hos kommunale enhetene. Imidlertid er det en felles oppfatning at det er behov for større omfang av elektronisk informasjonsutveksling enn det som avspeiles i antall sendte skjema.

Ahus lanserte høsten 2018 e-læring for «familiefokusert praksis», et samtale verktøy for å bidra til mer kunnskap knyttet til samtale med pasient, pårørende om barn og søskens behov. E-læringen er lagt på www.kompetansebroen tilgjengelig for både kommuneansatte og Ahus ansatte.

2 PROSJEKTETS NAVN

Systematisk informasjonsutveksling mellom sykehus og kommune når barn er pårørende og trenger oppfølging.

3 MÅL

Fange opp flere av de risikoutsatte barn/ungdom så tidlige som mulig, iverksette tiltak for å redusere risiko for negativ utvikling, og får å få på plass flere beskyttelsesfaktorer for familiene.

4 METODE

Iverksette modell/tiltak som legger til rette for mer systematisk samarbeid om barn som pårørende. Herunder elektronisk utveksling av informasjon mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene når pasienten har mindreårige barn.

5 BAKGRUNN

Samarbeidsutvalget mellom Ahus og kommunene i opptaksområdet (SU) hadde møte den 3.3.2016 hvor temadelen var: Barn som pårørende. SU gav i møte 3. mars (Referat fra SU 03.03.2016, sak nr.2-16), Fagforum for delavtale 10, i oppdrag å følge opp samhandling om barn som pårørende, jf. funnene og anbefalingene i Helsedirektoratets rapport 2015, IS-0522. jf. SU møtereferat nr 1 -2016. Rapport- IS-0522 som det her vises til, bygger på i hvilke grad helsepersonell følger sin plikt jmf. Helsepersonell loven §10a og Spesialisthelsetjenesteloven §3-

	Dato: Des. 2018 Side: 4 / 8
Systematisk informasjonsutveksling mellom sykehus og kommune når barn er pårørende og trenger oppfølging	Samhandlingsprosjekt

7a.

Helsedirektoratets rapport IS-0522/2015 konkluderer med at både spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten bare delvis følger opp loven om barn som pårørende. Videre sies det i samme rapport at spesialisthelsetjenesten har mangelfull kartlegging og dokumentasjon, og dermed udekkede behov når det gjelder oppfølging og informasjon til pasientens barn. Derne st står det at kommunehelsetjenesten ser ut til å mangle systemer for identifisering og kartlegging tilpasset familier som lever med sykdom, og dermed mangler også hjelp til barn og familier.

En av anbefalingene i rapporten er at: «Oppfølging av familiene må gjøres i samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunale tjenestetilbud og på tvers av voksen- og barnetjenester. Det bør prøves ut relevante modeller for samarbeid på dette området.» (Helsedirektoratet, 11/2015, IS-0522, s.10-12)

Med dette som bakgrunn ble det søkt og bevilget samhandlingsmidler til å ta frem en modell/tiltak som kan fremme økt samhandling knyttet til barn som pårørende.

6 PROSJEKTORGANISERING

Fagforum for delavtale 10, er samarbeidsforum for forebyggende og helsefremmende tjenester, og har i sin organisering et representativt utvalg for kommunene og Ahus, og ble prosjektgruppen for dette prosjekt. Prosjektet ble ledet av prosjektleder fra Ahus, Tove Bergh.

Prosjektgruppe:

- Brynhild Belsom, Enhetsleder for Familie og helse, folkehelsekoordinator, Rælingen kommune, Nedre Romerike
- Bente Sperlin, Leder for Enhet for Folkehelse og frivillighet, Folkehelsekoordinator, Ås kommune, Follo
- Liv Marit Bølset, koordinator for «Trygge lokalsamfunn», Ski kommune, Follo
- Trine Knobel, Samhandlings- og folkehelsekoordinator, Ullensaker kommune, Øvre Romerike
- Hanne Bjørkvold Lilleåsen, Virksomhetsleder Friskliv, Helsestasjon og barnevern, Gjerdrum kommune, Øvre Romerike
- Ragnhild Ottestad, Avdelingssjef Barn og familie, Skedsmo kommune, Nedre Romerike
- Else Karin Rogn Kogstad, Leder for senter for Helsefremmende arbeid, Ahus
- Helle Aasgaard, Seksjonsleder fysioterapi-tjenesten, Kliniske fellesfunksjoner, Ahus
- Marit Krisine Hofset, Koordinator læring og mestring, avdeling Samhandling og helsefremming, Ahus
- Tove Bergh, Overordnet koordinator barn som pårørende, avdeling Samhandling og helsefremming, Ahus.

Prosjektgruppen rapporterte til SU.

	Dato: Des. 2018 Side: 5 / 8
Systematisk informasjonsutveksling mellom sykehus og kommune når barn er pårørende og trenger oppfølging	Samhandlingsprosjekt

6.1 Gjennomførte prosjektaktiviteter

Det ble gjennomført 3 workshop i nov. 2016, med deltakere fra alle kommunene knyttet til opptaksområdet, sammen med representanter fra prosjektgruppen, Ahus, IKT fagforum, og DPS/ARA lokalt. Workshop for kommunene i Follo ble gjennomført i Ås, Moer sykehjem, 22.11. 2016. Kommunene på øvre Romerike avholdt workshop i Gjerdrum kulturhus, 29.11.2016, og for nedre Romerike, i Rælingen rådhus 30.11.2016

Målet med workshopene var å avklare muligheter og begrensninger for elektronisk samhandling i samarbeid mellom ansatte i kommunene og sykehuset.

Vi undersøkte videre om andre helseforetak i Norge hadde elektronisk samhandling med kommunene knyttet til barn som pårørende, men fant at det var ikke etablert en slik praksis noe sted.

På bakgrunn av innspill fra workshops ble det enighet om at AHUS skulle utarbeidet et skjema i Ahus elektroniske pasientjournal system (DIPS), som var mulig å sende elektronisk fra alle enhetene i Ahus både fra både i somatiske klinikker og avdelinger i psykiatri/rus, samt fra både døgnenheter og poliklinikker. Videre måtte skjemaet utformes på en slik måte at det kunne tas imot av alle ulike kommunale elektroniske systemer.

Det elektroniske skjema ble basert på strukturen fra en epikrisemal (nullmelding), og skjemaet ble sendt fra Ahus med tilnærmet lik teknisk fremgangsmåte som en «epikrise» fra Ahus, men med mottaker saksbehandlertjenesten i kommunen, istedenfor fastlege. Saksbehandlertjenesten tok skjema videre til riktig helsestasjon for det/de barna som skjemaet omhandler.

Utvikling av elektronisk skjema i DIPS ble utført i samarbeid med BarnsBeste (Nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende), og IKT Fagforum. Skjema har blitt godkjent av fagnettverk regional EPJ som regional standard i Helse Sør-Øst DIPS elektronisk «skjema barn som pårørende (EDI)» ble kjørt i Dips produksjon 5.5.2017

Skjema fikk tittelen i DIPS: «Barn som pårørende-(EDI)».

Videre ble det besluttet å opprette et prøveprosjekt med 5 kommuner og 5 avdelinger på Ahus. Pilot kommunene skulle dekke alle regionene i Ahus sitt opptaksområde, samt at de kommuner som ble valgt som pilot kommuner skulle dekke alle variantene av fagsystemer (EPJ-systemer) som kommunene benytter. Pilot perioden ble fra 1.8-1.11.2017. Det ble sendt ut orienteringsbrev til alle kommunene i juni 2017 før pilot start, samt orientering i SU.

7 PILOTGJENNOMFØRING

Pilotkommuner:

Rælingen kommune: Brynhild Belsom

Ullensaker kommune: Trine Knobel

	Dato: Des. 2018 Side: 6 / 8
Systematisk informasjonsutveksling mellom sykehus og kommune når barn er pårørende og trenger oppfølging	Samhandlingsprosjekt

Gjerdrum kommune: Hanne B. Lilleåsen
Nesodden kommune: Else-Maj Bach
Skedsmo kommune: Ragnhild Ottestad

Pilot avdelinger Ahus:

Onkologisk/hematologisk avdeling: Unn-Cathrine Buvarp
Nevrologisk avdeling: Hilde Rønningen
Follo DPS/Rus: Ann Randi Haugen

I pilotprosjektet ble det testet ut sending/mottak av elektronisk skjema mellom Ahus og kommunene. Tekniske tester gikk greit.

Pilotavdelingene i Ahus utarbeidet interne rutiner og brosjyre til pasient og ansatte.
Pilotkommunene utarbeidet rutiner for hvordan håndtere skjemaene og informasjonen på kommunal side.

Det ble i pilotperioden registrert omfang av sendt skjemaer, og pilotkommunenenes praktiske oppfølging av skjemaene. Det ble ikke avdekket tekniske utfordringer. Utfordringer som ble avdekket knyttet seg i hovedsak til samtalen med pasient og pårørende for å få samtykke til å sende skjema. Omfanget av sende skjema ble derfor færre enn ønsket. Totalt antall skjema sendt i piloten fordeler seg på følgende måte:

Fra DPS Follo til Follo kommuner: 9
Fra Ara Follo til alle kommuner: 6
Fra onkologisk/Hematologisk avdeling til alle kommuner/bydeler: 15
Fra Nevroklinikken til alle kommuner/bydeler: 8

Sum 38 skjema sendt i pilotperioden
(DIPS rapport D-7184)

8 PROSESS FRA PROSJEKT TIL ORDINÆRDRIFT NOV. 2017 - 2018

8.1 Opplæring av barneansvarlige i Ahus

24.11.2017 ble det gjennomført opplæring av alle barneansvarlig i Ahus, herunder gjennomgang av fremgangsmåte og rutine knyttet til samhandlingsskjema «barn som pårørende (edi)», samt hvordan samtale med pasienten om barna om skjema, og innhente samtykke til å kunne sende informasjon om familiens situasjon til saksbehandlertjenesten.

8.2 Felles fagdag for kommunene og Ahus

Fagseminar 24.11.2017 «Systematisk informasjonsutveksling mellom sykehus og kommune når barn er pårørende og trenger oppfølging» og Fagseminar 10.10.2018:

	Dato: Des. 2018 Side: 7 / 8
Systematisk informasjonsutveksling mellom sykehus og kommune når barn er pårørende og trenger oppfølging	Samhandlingsprosjekt

«Familiefokusert praksis» ble gjennomført for representanter fra kommuner og Ahus ansatte, med mål om felles kompetanseheving knyttet til barn som pårørende. For felles deling av informasjon benyttes www.kompetansebroen.no

8.3 Spørreundersøkelse og evaluering

Det ble sendt ut spørreundersøkelse via www.kompetansebroen.no knyttet til kjennskap til barn som pårørende og lovverket både i kommuner og hos Ahus ansatte. Det var 145 som gjennomføre spørreundersøkelse. Gjennomgående så ser det ut til at det har vært en kompetanseøkning de siste årene. Blant de som svarte var det gjennomsnittlig god kjennskap til lovverket knyttet til barn som pårørende både i sykehus og kommune. Utfordringen ser ut til å ligge i å gå fra kjennskap til handling.

Familiefokusert tilnærming møter fortsatt ulike utfordringer her nevnes noen:

- Taushetsplikt, oppnår ikke samtykke fra foreldre
- Tidspress, kort behandlingstid og for mange oppgaver som skal gjøres på kort tid.
- For lite fokus og kunnskap om familiefokusert tilnærming.
- Noen kommuner mangler rutiner for samhandling mellom barn-voksen siden
- Holdning: «ikke mitt bord» til familiefokusert praksis versus individ fokus
- Forebygging i skvis, fokus på behandling

9 VIDERE ANBEFALINGER

Det anbefales fortsatt fokus på å systematisere arbeidet knyttet til pasientens barn og søsken i henhold til lovverket, både i kommunene og sykehus, og på tvers av voksen og barnetjenester. Videre anbefales det for både kommunalt ansatte og sykehusansatte å gjennomføre e-læringskurs «Barn som pårørende», utarbeidet av Barns Beste, og «Familiefokusert praksis», samtale verktøy for å snakke med pasient, pårørende og pasientens barn, søsken. Begge e-læringskursene er tilgjengelige på www.kompetansebroen.no.

	Dato: Des. 2018 Side: 8 / 8
Systematisk informasjonsutveksling mellom sykehus og kommune når barn er pårørende og trenger oppfølging	Samhandlingsprosjekt

10 VEDLEGG

EKSEMPEL PÅ KOMMUNAL RUTINE FRA RÆLINGEN KOMMUNE:

Meldingene kommer på en epikrisemal (som nullmelding) med tittel Barn som pårørende-
nødvendig oppfølging i kommunen.

Lokal rutine:

Tjenestekontoret for helse og omsorg (THO) mottar melding, vurderer den, og videreformidler til forebyggende helsetjenester (FHT) med opplysning løpenummer i Profil for videre oppfølging.

Meldinger om barn som pårørende behandles i ordinær kontortid. Der hvor tiltak må inn akutt skal barnevernet kontaktes, i utgangspunktet av sykehuset. Evt teknisk rutine for digital overføring utarbeides.

Meldingsmottaker i FHT videreformidler til aktuell helsesøster. Aktuell helsesøster kontakter familien/barnet utfra meldingen innhold, og avtaler evt oppfølging/andre tiltak. Vanlig oppfølging og vurdering ift påkobling av andre tjenester.

THO og FHT registrerer på egne skjema på sikker sone. THO registrerer dato for mottak, løpenummer, når og til hvem saken er videresendt,

FHT registrerer dato for mottak, løpenummer, dato for kontakt med familien og evt avtalte oppfølgingstiltak. For øvrig journalføres det i tråd med vanlige regelverk og rutiner for henholdsvis Profil/HsPro.